

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Οκτώβριος 2026

ΔΙΚΑΙΟ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

BUSINESS LAW INSIGHTS

Επίλυση διαφορών
Λειτουργία & διακυβέρνηση
Επενδύσεις & ακίνητα
Φορολογία
Δημόσιες συμβάσεις
Αφερεγγυότητα, εξυγίανση
& πτώχευση επιχείρησης
Επιχείρηση & εργαζόμενοι
Ανάπτυξη & ανταγωνισμός
Ενέργεια

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Νέες μορφές απασχόλησης & gig economy

Πώς αλλάζουν την αντίληψή μας για την εξαρτημένη εργασία, προβάλλοντας την ανάγκη για ουσιαστική προστασία χωρίς στέρηση της ευελιξίας.

Ας υποθέσουμε ότι ένας διανομέας φαγητού ξεκινά την ημέρα του αποφασίζοντας μόνος του ποια ώρα θα συνδεθεί στην εφαρμογή, πόσες και ποιες διανομές θα αναλάβει να διεκπεραιώσει.

Ταυτόχρονα, όμως, η εταιρεία που είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία της πλατφόρμας παρακολουθεί τον αριθμό των διανομών που διεκπεραιώνει, την ταχύτητα και την ποιότητα της δουλειάς του μέσω αλγορίθμου. Ανάλογα με την επίδοσή του, τον επιβραβεύει ή τον αποκλείει από περαιτέρω αναθέσεις.

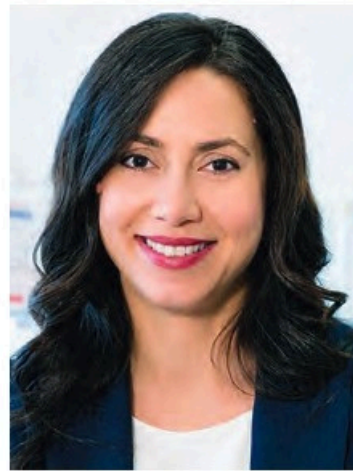
Σε σύγκριση με έναν εργάτη εργοστασίου, ο διανομέας έχει μεγάλη ελευθερία στον καθορισμό του τόπου, του χρόνου και του τρόπου δουλειάς. Είναι όμως πραγματικά ανεξάρτητος;

Μέχρι πρότινος, μορφές παροχής υπηρεσιών με βαθμό ελευθερίας όπως η παραπάνω θα κατατάσσονταν μάλλον στην έννοια της παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Με την εξάπλωση ωστόσο του μοντέλου εργασίας μέσω πλατφορμών και την ανάπτυξη της gig economy, έγινε φανερό ότι η ανάγκη προστασίας του ασθενέστερου και εξαρτώμενου μέρους ενδέχεται να συντρέχει και σε έννομες σχέσεις που δεν ταιριάζουν επακριβώς στον παραδοσιακό ορισμό της εξαρτημένης εργασίας.

Στην Ελλάδα, ο Ν. 4808/2021 ρύθμισε για πρώτη φορά την εργασία μέσω πλατφορμών θεσπίζοντας μαχητό τεκμήριο ανεξαρτησίας: αν ο πάροχος υπηρεσιών δικαιούται σωρευτικά να χρησιμοποιεί υπεργολάβους, να επιλέγει έργα, να εργάζεται και για ανταγωνιστές και να καθορίζει ο ίδιος τον χρόνο εργασίας του, τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει εξαρτημένη εργασία. Ταυτόχρονα, ο νόμος εξισώνει τις υποχρεώσεις υγιεινής και ασφάλειας με εκείνες της εξαρτημένης εργασίας και αναγνωρίζει δικαίωμα σύστασης οργανώσεων, απεργίας και συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Αγγελική Τσάτση

Partner, Head of Employment Department,
Karatzas & Partners

Πλέον, έως τις 2 Δεκεμβρίου 2026, ο εθνικός νομοθέτης καλείται να ενσωματώσει την Οδηγία 2024/2831, η οποία καθιερώνει μαχητό τεκμήριο περί ύπαρξης εξαρτημένης εργασίας για τα πρόσωπα που εργάζονται μέσω ψηφιακών πλατφορμών. Ταυτόχρονα, η Οδηγία θεσπίζει κανόνες διαφάνειας και ανθρώπινης εποπτείας όσον αφορά τις αυτοματοποιημένες αποφάσεις της πλατφόρμας, δικαίωμα ενημέρωσης για τον τρόπο λειτουργίας των αλγορίθμων και επανεξέτασης αποφάσεων από φυσικό πρόσωπο.

Η πρόκληση, τόσο για τον νομοθέτη όσο και για τον εφαρμοστή του δικαίου, είναι να παρακολουθήσουν έναν τρόπο λειτουργίας της αγοράς που δεν είναι στατικός, αλλά εξελίσσεται διαρκώς, ακολουθώντας την αντίστοιχη τεχνολογική ανάπτυξη. Κριτήριο δεν μπορεί παρά να είναι ο τρόπος με τον οποίο η έννομη σχέση λειτουργεί πραγματικά σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, ώστε να επιτευχθεί η ουσιαστική προστασία του εργαζομένου, χωρίς να θυσιαστεί η ευελιξία που καθιστά τις νέες μορφές εργασίας ελκυστικές. ♦

Σε σύγκριση με έναν εργάτη εργοστασίου, ο διανομέας έχει μεγάλη ελευθερία στον καθορισμό του τόπου, του χρόνου και του τρόπου δουλειάς. Είναι όμως πραγματικά ανεξάρτητος;

Προκλήσεις στον σχεδιασμό των έργων ΣΔΙΤ

Η ελλιπής τεκμηρίωση της σκοπιμότητας και η υποεκτίμηση του κόστους μπορούν να υπονομεύσουν την οικονομική βιωσιμότητα και αποτελεσματικότητα των ΣΔΙΤ – οι προκλήσεις αυτές, ωστόσο, είναι αντιμετωπίσιμες.

Οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο υλοποίησης δημόσιων επενδύσεων, ιδιαίτερα σε τομείς όπως οι κτιριακές υποδομές, οι σχολικές μονάδες, οι φοιτητικές εστίες, η διαχείριση απορριμμάτων, τα αρδευτικά έργα και τα έργα ψηφιακού μετασχηματισμού. Η ομαλή υλοποίηση ενός έργου ΣΔΙΤ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ορθότητα του σχεδιασμού που προηγείται της δημοπράτησης. Η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας και η ρεαλιστική εκτίμηση του προϋπολογισμού της σύμβασης αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας και της χρηματοοικονομικής ισορροπίας του έργου καθ' όλη τη διάρκειά του.

Στην Ελλάδα, παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στη θεσμική ωρίμανση των ΣΔΙΤ, σε αρκετές περιπτώσεις, είτε κατά τη φάση της οριστικοποίησης των συμβάσεων είτε κατά την υλοποίηση των έργων, παρατηρούνται αστοχίες στον σχεδιασμό τόσο λόγω ανεπαρκούς τεκμηρίωσης σκοπιμότητας όσο και λόγω υποεκτίμησης κόστους.

Ιδιαίτερες προκλήσεις έχουν αντιμετωπίσει, μεταξύ άλλων, τα έργα διαχείρισης απορριμμάτων, στα οποία ο προσδιορισμός της δυναμικότητας των μονάδων και των ποσοτήτων αποβλήτων επηρεάζει άμεσα το κόστος της σύμβασης και τις μακροχρόνιες οικονομικές υποχρεώσεις των δημοσίων φορέων. Αντίστοιχες προκλήσεις παρουσιάζονται και στα νέα έργα ΣΔΙΤ για την κατασκευή σχολικών μονάδων και φοιτητικών εστιών, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό των πραγματικών αναγκών και κατ' επέκταση των απαιτούμενων υποδομών και του συνεπαγόμενου κόστους κατασκευής και συντήρησης.

Οι αδυναμίες αυτές μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικές αποκλίσεις και αναπόφευκτα σε αναθεωρήσεις των αρχικών οικονομικών πα-

Σοφία Μαυρίδου

Senior Counsel, Karatzas & Partners

ραδοχών κατά την υλοποίηση έργων ΣΔΙΤ, ενισχύοντας τον επενδυτικό κίνδυνο για τους ιδιωτικούς φορείς (και τους χρηματοδότες) και αυξάνοντας την πιθανότητα καθυστερήσεων και πρόσθετης οικονομικής επιβάρυνσης για τους δημόσιους φορείς.

Ως εκ τούτου και δεδομένου του μακροπρόθεσμου χαρακτήρα των ΣΔΙΤ, είναι σημαντικό, πέραν της αιτιολόγησης της επιλογής του συγκεκριμένου τύπου σύμβασης από συγκριτική ανάλυση εναλλακτικών μορφών ανάθεσης, να γίνεται ορθή εκτίμηση των προς κάλυψη αναγκών και ρεαλιστική εκτίμηση του κόστους με σαφή μεθοδολογία.

Ωστόσο ο προϋπολογισμός δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως στατικό μέγεθος, αλλά ως δυναμική εκτίμηση, η οποία να μπορεί, εφόσον απαιτείται, να επικαιροποιείται σε κάθε κρίσιμο στάδιο της διαδικασίας, πολλώ δε μάλλον όταν η διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας αυξάνει τον κίνδυνο ουσιαστικής απόκλισης μεταξύ των παραδοχών του αρχικού προϋπολογισμού και των πραγματικών συνθηκών της αγοράς κατά τη σύναψη της σύμβασης.

Άλλωστε, τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με την επαρκή τεκμηρίωση του χρηματοοικονομικού μοντέλου και την ορθή κατανομή των κινδύνων μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού φορέα (risk allocation), είναι σημαντικά για τη διασφάλιση της χρηματοδοτησιμότητας (bankability) του έργου.

Παράλληλα, το συμβατικό πλαίσιο πρέπει να διαθέτει επαρκή ευελιξία προσαρμογής σε μεταβαλλόμενες συνθήκες, μέσω ρητών μηχανισμών αναθεώρησης. Με τον τρόπο αυτό, μπορούν να αντιμετωπίζονται με ασφάλεια δικαίου τα κενά που αναπόφευκτα ανακύπτουν, χωρίς ανάγκη προσφυγής σε χρονοβόρες διαδικασίες διαπραγμάτευσης ή επίλυσης διαφορών για να καταστεί εφικτή η τροποποίηση της σύμβασης. ♦

Στρατηγική χρήσης των ασφαλιστικών μέτρων σε επιχειρηματικές διαφορές

Πώς τα ασφαλιστικά μέτρα ενδέχεται να διαμορφώσουν την έκβαση μιας επιχειρηματικής αντιδικίας, ενίοτε και να την επιλύσουν, χωρίς την ανάγκη διεξαγωγής κύριας δίκης.

Χρύσα Χατζησόγλου

Senior Associate
Karatzas & Partners

**KARATZAS
& PARTNERS**

karatza-partners.gr
Λ. Κηφισίας 115, 115 24 Αθήνα
τηλ. 210-3713600
mail@karatza-partners.gr

Ο χρόνος παροχής της δικαστικής προστασίας δύναται να αποκτήσει σημασία αντίστοιχη, ενίοτε και υπέρτερη, εκείνης του ίδιου του περιεχομένου της δικαστικής κρίσης. Η χρονική διάσταση καθίσταται ιδιαίτερα κρίσιμη στις επιχειρηματικές διαφορές, καθώς η οικονομική και εμπορική πραγματικότητα μεταβάλλεται ταχύτατα, ενώ η επαπειλούμενη βλάβη μπορεί να είναι τέτοιας έντασης ή χαρακτήρα, ώστε η μεταγενέστερη αποκατάσταση να καθίσταται εξαιρετικά δυσχερής ή και αδύνατη. Αγωγή κατά την τακτική διαδικασία μπορεί να χρειαστεί τρία ή περισσότερα έτη μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, διάστημα στο οποίο η επιχείρηση μπορεί να έχει απολέσει πελατεία, να έχει διαρρεύσει εμπορικό της απόρρητο, να έχει καταπέσει εγγυητική επιστολή της ή να έχουν εκποιηθεί περιουσιακά στοιχεία οφειλέτη της.

Ακριβώς στο χρονικό κενό μεταξύ της ανάγκης για άμεση δικαστική παρέμβαση και του βραδύτερου ρυθμού της τακτικής διαδικασίας παρεμβαίνουν τα ασφαλιστικά μέτρα των άρθρων 682 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Ωστόσο, στις επιχειρηματικές διαφορές, η προσωρινή δικαστική προστασία δεν λειτουργεί στην πράξη απλώς ως γέφυρα προς την οριστική κρίση, αλλά ως *de facto* οριστική επίλυση. Τα ασφαλιστικά μέτρα μπορούν, έτσι, να αποτελέσουν εργαλείο διαπραγματευτικής πίεσης και στρατηγικού σχεδιασμού. Η επιχείρηση που πετυχαίνει την έκδοση απόφασης μπορεί να παγιώσει υπέρ της μια ευνοϊκή κατάσταση και να ενισχύσει τη διαπραγματευτική της θέση· αντίστροφα, η απόρριψη μπορεί να εκληφθεί ως ένδειξη αδυναμίας της θέσης της ή ως περιορι-

σμός της πιθανότητας ευδοκίμησης της κύριας δίκης. Η συντηρητική κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών ή η απαγόρευση απόπλου πλοίου, μπορεί, για παράδειγμα, να καθορίσει την πορεία μιας διαπραγμάτευσης, πολύ πριν από την οριστική κρίση. Ο ηττηθείς διάδικος, πάντως, διαθέτει δυνατότητα ανάκλησης ή μεταρρύθμισης των ασφαλιστικών μέτρων, καθώς και αντικατάστασης του μέτρου με εγγυοδοσία.

Ακριβώς λόγω της σημαντικής επιρροής τους στην επιχειρηματική πραγματικότητα, η λήψη των ασφαλιστικών μέτρων προϋποθέτει την ύπαρξη ουσιαστικού δικαιώματος και τη συνδρομή επείγουσας περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου. Αρκεί, ωστόσο, η πιθανολόγηση αυτών των προϋποθέσεων από τον δικαστή και όχι η πλήρης απόδειξή τους, γεγονός που εξυπηρετεί την ταχύτητα της προσωρινής δικαστικής προστασίας.

Η στρατηγική αξία των ασφαλιστικών μέτρων διατηρείται ακόμη και όταν η κύρια διαφορά υπάγεται αποκλειστικά σε διαιτησία. Παρά τη ρήτρα διαιτησίας, τα μέρη μπορούν να ζητήσουν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων από τα τακτικά δικαστήρια. Επιπλέον, σε διασυνοριακές διαφορές εντός ΕΕ, δικαστήριο κράτους-μέλους μπορεί να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα, ακόμη και όταν η διεθνής δικαιοδοσία για την ουσία της υπόθεσης ανήκει σε δικαστήριο άλλου κράτους-μέλους.

Τα ασφαλιστικά μέτρα αποτελούν, συνεπώς, ένα αυτοτελές πεδίο στρατηγικής, με οφέλη αλλά και κινδύνους, για όλες τις πλευρές. Ο έγκαιρος και ορθά τεκμηριωμένος σχεδιασμός τους μπορεί να διαμορφώσει τη διαπραγματευτική ισχύ μιας επιχείρησης πριν από την έναρξη της κύριας δίκης. ♦